

Aan:
Het college van gedeputeerde staten

Datum 21 augustus 2002
Nummer
Uw brief van
Uw nummer
Bijlage

Sector natuur, bos en landschap
Referentie mw. G. Hibma
Doorkiesnummer 030-2583540
Faxnummer 030-2582130
E-mailadres geiske.hibma@provincie-utrecht.nl
Onderwerp advies PCLG Robuuste
Verbindingszones

Geacht college,

De Provinciale Commissie voor het Landelijk Gebied (PCLG) is gevraagd om een advies uit te brengen over de realisatie van robuuste verbindingen in de provincie Utrecht. Het peilen van de meningen van de PCLG-leden is gebeurd middels een schriftelijke ronde.

Centraal stonden de volgende vragen:

- instemmen met de medewerking, onder voorwaarden, aan de realisatie van robuuste verbindingen in de provincie Utrecht.
- Instemmen met de brief van het college van GS aan het Ministerie van LNV waarin de voorwaarden voor medewerking aan de realisatie van de robuuste verbindingen zijn opgenomen.
- instemmen met het opnemen van de robuuste verbinding Veluwe-Heuvelrug in het reconstructieplan, met een voorkeur voor tracé Noord.
- bij evaluatie van het Plan van Aanpak De Venen (2003-2004) de wensen vanuit de robuuste verbinding Natte As mee te nemen.

U treft tevens het verslag van de PCLG-vergadering van 20 juni j.l. aan, waar het onderwerp robuuste verbindingen is gepresenteerd en waar de PCLG-leden een eerste reactie konden geven.

Algemeen

De reacties vanuit de PCLG met betrekking tot de robuuste verbindingszones zijn uiteenlopend. De natuurbeschermingsorganisaties en de Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU) zijn positief over het realiseren van de robuuste verbindingen. Zij zien deze verbindingen niet zozeer als nieuw beleid, maar meer als extra maatregelen om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in zijn oorspronkelijke concept te realiseren. HUL pleit in dit verband tevens dringend voor het met grote prioriteit ter hand nemen van de interne ontsnippering van de Heuvelrug. De provinciale ecologische verbindingszones voorzien hierin onvoldoende.

De NMU wijst evenals het ministerie van LNV ook op het belang van het ruimtelijk spoor. Ontwikkelingen die schadelijk zijn voor een latere realisatie moeten worden uitgesloten. Het gaat daarbij voor de NMU niet alleen om woningbouwplannen maar ook om zonering in het reconstructieplan en het vrijwaren van deze zone van "sterlocaties".

Tevens wijst de NMU op de combinatie met agrarisch natuurbeheer en extra inzet hiervan. De Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV) is eveneens positief over de robuuste verbindingen. De KNJV is van mening dat een groene as tussen het centrale Veluweplateau, de Utrechtse Heuvelrug en delen van de uitwaarden het leefgebied voor de op de Veluwe levende grote hoefdieren aanmerkelijk verruimd. Zij vinden wel dat ten aanzien van de wilde zwijnen en edelherten randvoorwaarden gesteld moeten worden (voor wilde zwijnen: rasters, het hanteren van een zogenaamde 0-stand buiten deze rasters, monitoring binnen de rasters en aandacht voor de schaderegeling voor agrariërs) in verband met de veterinaire risico's; edelherten (aandacht voor de schaderegeling voor agrariërs en voor verkeersvoorzieningen). De KNJV verzoekt tevens dit onderwerp om advies neer te leggen bij het Faunafonds.

De Recron, de Utrechtse Recreatieschappen, de GLTO en het UPG hebben kritische kanttekeningen bij de robuuste verbindingen en bij de financiering daarvan. Zij adviseren negatief. Zij vragen zich af wat de meerwaarde is van deze verbindingzones boven het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Zij zijn van mening dat eerst de "oude" plannen uitgevoerd en geëvalueerd dienen te worden. De GLTO wijst op het bestuurlijke proces. De implementatie van beleid is moeizaam. Na uiterst moeizame onderhandelingen en bestuurlijke processen zijn op gebiedsniveau de afgelopen tien jaar bestuurlijke overeenkomsten gesloten in het kader van het realiseren van de EHS. De omvang van de robuuste verbindingzones is van dusdanige aard dat alle overeenkomsten niet meer van toepassing zijn. Dit houdt in dat opnieuw gewerkt moet worden aan bestuurlijke commitment. De GLTO voorziet daarin grote problemen met haar achterban en zal dan ook niet meewerken aan het wijzigen van de diverse gebiedsplannen. De GLTO is voorts van mening dat de robuuste verbindingzones zowel kwantitatief als kwalitatief een aanslag plegen op de landbouwkundige functie in het buitengebied door de grote omvang van deze verbindingzones. Het landbouwareaal wordt dusdanig verkleind dat er steeds minder sprake kan zijn van een duurzame landbouwkundige functie alsmede de toekomstige ontwikkeling daarvan. De GLTO is van mening dat de ontwikkeling van robuuste verbindingzones haaks staat op de motie van Provinciale Staten, die eind 2001 in een motie hun zorg over de landbouw in Utrecht hebben uitgesproken en hebben aangegeven te willen werken aan een duurzame invulling.

De realisatie van de robuuste verbindingen heeft voor en volgens het Utrechts Particulier Grondbezit (UPG) geen enkele prioriteit. Mocht de provincie echter toch tot medewerking aan de realisatie ervan willen overgaan, dan is voor hen de communicatie met de grondeigenaren van de potentiële tracés erg belangrijk. Het UPG wijst erop dat in de stukken enkel wordt gesproken over "verwerving" en "aankoop" van de benodigde hectares. Het UPG is van mening dat ook het particulier natuurbeheer bij de planvorming rond de verbindingen moet worden betrokken. Dit komt de slagingskans ten goede. Het ministerie van LNV heeft een aantal suggesties voor tekstaanpassingen. LNV bepleit een aanvullende voorwaarde over de opname van de tracés in de provinciale plannen (w.o. het streekplan) en over de begrenzing van de hectares via de daartoe af te spreken procedure.

De tracés

In hoofdlijnen kunnen de PCLG-leden, die positief hebben geadviseerd, instemmen met de tracés Veluwe-Utrechtse Heuvelrug en Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Voor het tracé Veluwe-Utrechtse Heuvelrug heeft HUL kanttekeningen bij de voorkeur voor het noordelijke tracé. Bij de Natte As hebben Staatsbosbeheer (SBB), Natuurmonumenten (NM), NMU en de Utrechtse Recreatieschappen kritische kanttekeningen geplaatst. Hieronder wordt ingegaan op de hoofdlijnen van de reacties per tracé.

Veluwe-Utrechtse Heuvelrug

De PCLG-leden die positief geadviseerd hebben over de robuuste verbindingen kunnen, m.u.v. HUL, op hoofdlijnen instemmen met de keuze van het noordelijke tracé voor deze verbinding. HUL ziet namelijk

ook belangrijke voordelen aan het midden tracé (afstand is korter, het aantal kruisingen met infrastructuur is kleiner, aansluiting op het beekdal van de Lunterse beek is gunstig, goede aansluiting op het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug). HUL pleit er dan ook voor om de optie midden tracé niet volledig af te schrijven maar mee te nemen in de integrale planvorming die plaatsvindt in het kader van de Reconstructie.

NMU vindt dat er extra hectaren moeten komen t.a.v. de inzet van agrarisch natuurbeheer. NMU vindt overigens dat de nieuwe natuur ook door middel van particulier natuurbeheer realiseerbaar kan zijn.

Natte As

SBB heeft er moeite mee dat het Plan van Aanpak De Venen als vertrekpunt is genomen voor het realiseren van de Natte As. SBB vraagt zich af of het in deze hoog-dynamische tijd een houdbare stelling is om in alle gebieden met gebiedsgerichte plannen, nieuwe ontwikkelingen te blokkeren.

De Utrechtse Recreatieschappen vragen zich af waarom de verkenning zich alleen uitstrekt over het Utrechtse deel van de Natte As. Waarom geen samenhangend stuk waarin ook het Noord-Hollandse deel van de Vechtstreek is meegenomen. De Utrechtse Recreatieschappen hebben voorts grote moeite met, zoals in het rapport wordt gesteld, dat verdere, ook kleinschalige recreatieve productontwikkeling zich slecht verdraagt binnen de Natte As en dat er voor de Vinkeveense Plas zelfs wordt gedacht aan beperking van de intensieve recreatie ten behoeve van de ecologische doelstellingen. De Natte As biedt volgens de Utrechtse Recreatieschappen juist mogelijkheden voor aantrekkelijke routestructuren.

SBB, NM en NMU pleiten voor het opnemen van alle in de Verkenning genoemde varianten in plaats van alleen de twee uitgewerkte varianten. Omdat de definitieve afweging eerst zal plaatsvinden bij de evaluatie van het Plan van Aanpak de Venen vindt NMU dat er vooralsnog ruimte moet worden gereserveerd voor het model dat de meeste hectaren vraagt. Daar de ligging van het tracé sterk samenhangt met de benodigde hectaren kan niet zomaar het aantal hectaren worden verminderd.

NMU is van mening dat het tracé “om de zuid” een meerwaarde heeft ten opzichte van de twee in de verkenning opgenomen voorkeursvarianten.

SBB heeft bedenkingen bij de wijze waarop de verkenning van de Natte As tot stand is gekomen, bij de randvoorwaarden die vooraf gesteld zijn, bij de selectie van de alternatieven, bij de geografische scheiding van de moeras-en grascomponent en bij het toerekenen van kosten voor het oplossen van infrastructurele knelpunten.

NM vindt dat bij het invullen van de Natte As en het selecteren van kansrijke opties niet slechts moet worden gekeken naar de extra hectaren t.a.v. de bestaande plannen. Het draagvlak van een plan hangt niet slechts af van deze extra hectaren, maar ook van de bereikte resultaten.

NM ondersteunt niet het splitsen van de Natte As in een moerastracé en een grastracé. Voorts vindt NM dat de Natte As in verband moet worden gebracht met de stroomgebiedsvisie.

SBB en NM vinden dat de financiering ook afkomstig moet kunnen zijn van Rijkswaterstaat.

SBB pleit voorts dringend voor het combineren van andere doelen met het natuurdoel in verband met de haalbaarheid van plannen. Gedoeld wordt op het combineren van natuur en waterbeheer. Het is wenselijk dat ook de andere varianten getoetst worden op de haalbaarheid tot het waterbeheer en dat kansen voor meervoudig ruimtegebruik worden benut. Het aspect van versnippering van het peilbeheer als gevolg van de natte as wordt te zwaar gewogen. Met name het gebied ten oosten van de Vecht, waar een zelfvoorzienend watersysteem wordt nagestreefd en de schoonwaterverbinding Wilnis-Emmerik-Vinkeveense plassen, bieden goede kansen voor natuur.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

NMU betreurt het dat voor de reservering van deze verbinding van hectaren alleen een landelijk totaal is gegeven en niet duidelijk is gemaakt wat de ruimte kan zijn per uit te werken “enveloppe” voor de inrichting (NB Dit is echter wel uitgewerkt, namelijk op pag. 65 van het rapport “Ecolinie”).

HUL vindt het aspect dat de Waterlinie van belang is als knooppunt in ecologische verbindingen die er dwars op lopen, onderbelicht. HUL vindt het verder van belang dat de uitwerking rond Utrecht naar fase I wordt gehaald in verband met de planologische druk op dit gebied.

Hoogachtend,
Namens de Provinciale Commissie Landelijk Gebied,

Drs. J.P.J. Lokker, voorzitter

Mw. G. Hibma, secretaris